

УДК 070:316.75(630:470)«2022/2024»

Яковлев М. В.

к. політ. н., доцент,
завідувач кафедри міжнародних відносин
керівник НОЦ «Школа політичної аналітики»
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»,
вул. Волоська, 12/4, к. 305, м. Київ, 04070, Україна
E-mail: yakovlevmv@ukma.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7774-3513>
DOI <https://doi.org/10.32782/2707-5206.2025.39.9>

Саченко Т. О.

молодший аналітик НОЦ «Школа політичної аналітики»
студент 3 року навчання,
кафедра міжнародних відносин
Національний університет «Кієво-Могилянська академія»,
вул. Волоська, 12/4, к. 306, м. Київ, 04070, Україна
E-mail: t.sachenko@ukma.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-6338-9940>
DOI <https://doi.org/10.32782/2707-5206.2025.39.9>

ПРЕДСТАВЛЕННЯ РОСІЇ В СУЧАСНИХ ДЕРЖАВНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІА ЕФІОПІЇ

Стаття присвячена розгляду представлення росії в державних англomовних медіа Ефіопії після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. На основі зібраного матеріалу автори розробляють та аналізують тематичні категорії представлення росії в ефіопський медіа з наголосом на аспекти економіки, релігії та ідеології, що визначені як ключові теми. Емпіричною базою дослідження слугують публікації в Ethiopian Herald, що належить Ethiopian News Agency (ENA – найстаріше в країні, функціонує з 1935 р., найпоширеніше, з мережею 36 розташованих по всій країні офісів), і Walta Info, що належить Walta Media and Communication Corporate; обидві медіакомпанії перебувають під урядовим контролем і фінансуються федеральним урядом Ефіопії через правлячу «Партію процвітання». З новинних вебсайтів обрані новини всіх новинних форматів (зокрема редакційні статті, колонки тощо), у яких слово “Russia” та/або “Moscow”, “Putin”, “Terekhin” (посол росії в Ефіопії й представник країни-агресора при Африканському Союзі), “Soviet Union” чи похідні від них згадувалися в заголовку або в тексті більше ніж тричі за період із 24 лютого 2022 р. по 24 жовтня 2024 р., у результаті чого з 1029 новинних публікацій за цей період проаналізовано 323. У статті з’ясовано, що представлення образу росії в державних медіа Ефіопії за період із 24 лютого 2022 року по 24 жовтня 2024 року було майже виключно позитивним: 73% проаналізованих публікацій представляють позитивний образ росії, 19% – нейтральний, лише 8% – негативний. Водночас автори зауважують, що частка новин, що представляли росію негативно й нейтрально, була найвищою саме в лютому-червні 2022 року, тобто спостерігалася здебільшого нейтральне або негативне представлення росії як такої, що розпочала повномасштабне вторгнення в Україну.

Ключові слова: Африка, Ефіопія, росія, медіа, імідж країн.

Постановка проблеми в загальному вигляді. У часи повномасштабної війни росії проти України для нашої держави особливо актуальною стала потреба здобуття підтримки якомога більшої кількості держав світу, зокрема й в Африці. За цим напрямом роботи Україна стикається з низкою проблем, серед яких особливо гостро відчувається тривала присутність росіян, які докладають усіх зусиль для поширення своїх наративів, що виправдовують війну, заперечують військові злочини, намагаються дискредитувати українське політичне керівництво тощо. З огляду на це, дослідження представлення образу росії в африканських медіа є справді актуальним з урахуванням важливості Ефіопії в регіональній політиці, оскільки там ми можемо дізнатися більше про стратегії інформаційної роботи держави-агресорки.

Проблемі формування зовнішньої політики держав Африканського Рогу й ширше Східної Африки присвячено низку праць українських науковців, зокрема Н. Новицької, П. Ігнат'єва, О. Теленко. Деякі дослідники розглядають регіон у контексті його пріоритетності для української зовнішньої політики й водночас двосторонніх відносин держав Африканського Рогу з росією, її інтересів у регіоні. Наприклад, О. Мішин (Mishyn, 2019), О. Снігир (Snigyr, 2024), Ю. Олійник (Oliynyk, 2016) та ін. З іншого боку, такі ефіопські науковці як Б. Зелелев (Zezelew, 2019), Т. Текле (Tekle, 2022), безпосередньо зосереджуються на російсько-ефіопських двосторонніх відносинах, а М. Пард'як (Pardyak, 2023), С. Нкала (Nkala, 2024) та ін. заглиблюються в історичну перспективу їх формування.

Мета статті – з'ясувати, як після початку повномасштабного вторгнення росія представлена в сучасних державних англомовних медіа Ефіопії.

Досягнення мети передбачає виконання таких **завдань**:

- 1) обґрунтувати теоретичну рамку й пояснити методи дослідження представлення країни в медіа;
- 2) пояснити, як виглядає медійний ландшафт Ефіопії;
- 3) на основі зібраних і проаналізованих даних виокремити складники образу росії в державних англомовних медіа Ефіопії.

Теоретична рамка дослідження. Для дослідження представлення образу росії в державних медіа Ефіопії використано підхід теорії встановлення порядку денного. Вона обрана, зважаючи на специфіку образу окремої держави як когнітивного уявлення, яке людина має щодо певної країни, тобто переконання стосовно її нації та народу, яке вона вважає істинним (Kunczik, 2003, р. 412). Зауважимо, що українські дослідники оперують термінами «імідж» та «образ» як взаємозамінними (Savon et al, 2020), ми також дотримуватимемося цієї позиції. Образ держави є багатовимірним явищем, що залежить від конкретного аспекту представлення, він може варіюватися між позитивним, негативним чи нейтральним, зважаючи на історичний, політичний, економічний, військовий, релігійний чи інші контексти. Для вичленення процесу формування й утвердження образу окремої держави в громадській думці важливими є два ключові фактори: що міститься в образі, тобто його складники – тематичні категорії, які для нас містяться в новинному матеріалі, а також те, *яким чином* образ представлений. Саме тому застосовуваною є теорія встановлення порядку денного. Її ключове завдання – пояснення того, як медіа формують сприйняття широкої громадськості стосовно певного набору об'єктів, фокусуючись на тих, які вони вважають

вагомими, і лишачучи поза увагою інші. Медіа визначають їх важливість і проводять її трансфер до громадськості: спершу повсюдно представленні й детально акцентовані виключно в новинах, вони згодом стають суспільно важливими та формують громадську думку (Kioussis, Wu, 2008, p. 59). Відповідно, медіа визначають, які теми наявні в порядку денному, тобто які тематичні категорії наявні в образі росії в представленні його в державних медіа Ефіопії. Ідеться про те, аби виокремити такі тематичні категорії, які відповідають галузям співпраці, що історично формували ядро російсько-ефіопських відносин, у яких двосторонні зносини були сконцентровані найбільше. Ми виокремлюємо такі категорії: економічну, ідеологічну та релігійну.

Економічна категорія: у новині наявні згадки про росію в контексті її економіки як домінантної теми. Сюди зараховуються згадки про макроекономічні показники; експорт та імпорт (зокрема секторальний), економічну взаємодію в рамках БРІКС; торгівлю; інвестиції, позики та кредити (зокрема спрямовані Ефіопії як допомога), виробництво (як усередині національної економіки, так і в співпраці з партнерами); інфраструктуру; економічні обмеження. Ілюстративною тут може бути цитата з новинної статті “Ethiopia has maintained a balanced relationship prioritizing its interest” за 5 серпня 2023 року: “*Since the Russian Federation has great economic resources, Ethiopia cannot ignore investment opportunities to protect the mutual interests of the two countries. Russia is one of the largest exporters of wheat, oil and gas and has a long history of oil and gas extraction. Ethiopia needs Russia’s technological know-how to extract its oil and gas reserves from underground. They also agreed to work together in information technology*” (Ethiopian Press Agency, 2023a).

Ідеологічна категорія: у новині є згадки про росію в контексті її ідеології як домінантної теми. Сюди зараховуються згадки про росію як країну, яка перебуває протистоянні із заходом, зокрема ціннісному, з метою переформатувати чинний світовий устрій; є борцем за створення мультиполярного світу; є осередком особливих цінностей; відстоює принцип невтручання у внутрішні справи інших, зокрема африканських держав. Наприклад новина “Russia-Africa Summit : Africa’s rise as independent global influence pole” за 23 липня 2023 року, містить, зокрема, такі рядки: “*Russia-Africa Summit is significance to multi-polarity and African countries’ defiance of Western pressure to boycott it. The Summit theme is peace, security, and development, so military and economic ties are expected to be most prominently on the agenda*” (Ethiopian Press Agency, 2023b).

Релігійна категорія: у новині є згадки про росію в контексті православної віри як домінантної теми. Сюди зараховуються згадки про росію як про християнську православну країну, про належність держав до православної віри. Так, у публікації “We highly appreciate Ethiopians’ courage, pay tribute to their sacrifice” за 25 травня 2024 знаходимо: “*It just so happened that on this solemn day in Ethiopia and Russia Orthodox believers celebrate the Bright Feast of Holy Easter, so I would like to use this opportunity to warmly congratulate the people of Ethiopia on these two holidays and wish to all Ethiopian friends and brothers in faith good health, family well-being, peace and prosperity*” (Ethiopian Press Agency, 2024).

Ми прагнули оцінити наявність цих категорій у контексті сучасного представлення образу росії в державних медіа Ефіопії, передусім охарактеризувавши сам образ росії через його зв’язність із галузями двосторонньої співпраці.

Метод дослідження – кількісний контент-аналіз, який пропонує «числове узагальнення обраного набору повідомлень» (Neuendorf, 2002, р. 15), дає змогу опрацювати великий обсяг даних та основним завданням якого є підрахунок ключових категорій. Відповідно, він дає можливість визначити поширеність тематичних категорій як складників образу росії. Ми обрали два ефіопські медіа: Ethiopian Herald і Walta Info. Перше належать Ethiopian News Agency (ENA), друге – Walta Media and Communication Corporate. За даними моніторингового проекту State Media Monitor від аналітичної організації Media and Journalism Research Center, обидві медіакомпанії перебувають під урядовим контролем (фінансуються федеральним урядом Ефіопії), їхня редакційна незалежність медіа вкрай обмежена, порядок денний диктується представниками федерального уряду; медіа «є інструментом урядової пропаганди» (State Media Monitor, 2024). Відповідно, ці медіа виконують роль поширення наративів федерального уряду. Також ці медіа є англомовними, що дає нам змогу аналізувати новинний зміст. Ethiopian News Agency є однією з найстаріших, оскільки функціонує з 1935 року, і найпоширеніших в Ефіопії медіа, оскільки має мережу 36 розташованих по всій країні офісів, публікує два новинні видання, водночас друковані й онлайн: “Ethiopian Herald” та “Addis Zemen”. Із кожного з трьох новинних вебсайтів ми обрали новини, у яких слова “Russia” та/або “Moscow”, “Putin”, “Terekhin” (посол росії в Ефіопії), “Soviet Union” чи похідні від них згадувалися в заголовку або в тексті більше ніж тричі за період із 24 лютого 2022 року по 24 жовтня 2024 року, причому ми розглядаємо всі новинні формати, зокрема редакційні статті, колонки тощо. У результаті за обраний нами період на вебсайті Ethiopian Herald виокремили 264 статті, Walta Info – 59.

Одиницею аналізу дослідження є окрема новина, закодована за такими змінними: тип домінантної тематичної категорії; наявність чи відсутність історичної перспективи російсько-ефіопських двосторонніх відносин; позитивний, негативний або нейтральний тон зображення росії. Ми припускаємо, що позитивний тон формує позитивне представлення образу й навпаки (Peng, 2004), і це стосується домінантного тону окремого новинного повідомлення, яке мусить містити певний набір елементів, а відтак формувати позитивний чи негативний імідж держави. Позитивний тон визначається через наявність позитивних елементів, які вказують на економічну, політичну, соціальну стійкість, прогрес тощо. Негативна історія, навпаки, містить елементи, які окреслюють економічну, політичну та соціальну вразливість або нестабільність, наявність конфліктів, обмеження прав людини тощо. Нейтральна історія не містить чітко визначених елементів або містить такий набір, із якого складно зробити однозначний висновок (Peng, 2004).

Медіаландшафт Ефіопії. З початку 2020-х років свобода слова в Ефіопії стикається з низкою численних обмежень. Першочерговою причиною є внутрішньополітична нестабільність, спричинена громадянською війною в регіоні Тиграй у 2020–2022 роках (протистояння між федеральним урядом і НФВТ (англ. *TFPL*), місцевою партією «Народний фронт визволення Тиграю» і повстання проти федерального уряду в регіоні Амхара, що вибухнуло у квітні 2023 року). Посилаючись на надзвичайний стан, уряд блокує доступ до інтернету в цих регіонах, хоча це не передбачено законодавством. На початку 2023 року для обмеження антиурядових протестів, організованих православною церквою Тевахедо, федеральний уряд близько п'яти місяців блокував доступ до соціальних мереж, зокрема

платформ «Фейсбук», «Інстаграм», «Ютуб» і «Телеграм» (Paradigm Initiative, 2024, р. 7). Оскільки уряд контролює телекомунікаційну інфраструктуру, він має необмежені можливості блокувати доступ до інтернету й мобільного зв'язку та загалом керувати інформаційними потоками, обмежуючи громадянам доступ до інформації з альтернативних новинних джерел і спонукаючи їх споживати провладні наративи. Не маючи виходу до моря, країна під'єднується до міжнародних підводних кабелів оптоволоконними через Судан і Джибуті, причому всі з'єднання знаходяться під централізованим управлінням державної компанії Ethio Telecom (Freedom House, 2024). Безпосередньо посиляючись на надзвичайний стан у конфліктних регіонах, федеральний уряд часто використовує законодавство щодо боротьби з дезінформацією та мовою ворожнечі як інструмент придушення критичних голосів журналістів за допомогою широкого трактування меж застосування закону й положень щодо таких термінів, як «дезінформація», «мова ворожнечі» та «наклеп». Як наслідок у журналістському середовищі це породжує самоцензуру (Paradigm Initiative, 2024, р. 8–9). Дослідження, проведене в грудні 2022 року – лютому 2023 року, свідчить, що 96% журналістів стикалися в діяльності з певною формою переслідування або критики з боку представників федерального уряду (Moges, 2024).

Редакційна свобода медіа, які отримують фінансування з федерального бюджету, обмежена: наявні випадки політичних призначень осіб до керівних органів медіа, що дає федеральному уряду змогу прямо чи опосередковано визначити, що і як буде висвітлено в новинах, а спеціальні комітети на федеральному й регіональному рівнях проводять закриті зустрічі з очільниками державних медіа, де обговорюються формування їхнього порядку денного (UNESCO, 2022, р. 40–42). Близько 43% громадян вважають, що медіа або зовсім не мають можливості, або мають вкрай обмежену можливість провадити свою діяльність без втручання з боку федерального уряду (Afrobarometer, 2024, р. 5). Натомість участь недержавних акторів у розробленні медіаполітики майже відсутня, хоча в країні зареєстровані близько 22 журналістських асоціацій, які є вкрай фрагментованими, лише 15 із них мають свою штаб-квартиру та раду директорів, а журналісти не зацікавлені доєднатися до них: таку зацікавленість виявляють лише близько 35% (Moges, 2022, р. 25–30).

Найпопулярнішим джерелом отримання інформації в Ефіопії є радіо й телебачення: його використовують 42% та 35% населення відповідно (Afrobarometer, 2024, р. 7). На федеральному рівні країні нараховується 23 радіостанції та 35 телеканалів, із яких сумарно 19 є державними, 39 – приватними (Internews, 2023, р. 6). Друковані медіа є вкрай малопоширеними в країні: тижневий тираж нараховує не більше ніж 100 тис. примірників (Freedom House, 2024). Державні медіа є пріоритетно теле- й радіо мовниками, або ж вони поширюють матеріали на своїх новинних сайтах онлайн. Тут варто зазначити, що для опису медіа-ландшафту Ефіопії коректно використовувати термін «державні медіа», замість «суспільні медіа», навіть попри те що останні є офіційним терміном відповідно до чинного законодавства країни. Це спричинено тим, що в науковій літературі загалом прийнято позначати «суспільними» не пов'язані з певними політичними інтересами канали, тоді як в Ефіопії такі медіа фінансуються з федерального бюджету й очолюються особами, які афілійовані з керівною партією та/або відстоюють інтереси уряду як на федеральному, так і на регіональному рівнях (Skjerdal

& Moges, 2021, p. 7). Аналогічно, аби підкреслити різницю з погляду незалежності, називатимемо приватними (недержавними) ті медіа, які формально йменуються «комерційними».

На рівні окремих громад у країні діють «громадські мовники», які, як зазначається в прокламації «Про телерадіомовлення» № 533/2007, покликані «транслювати програми з питань, що стосуються спільних інтересів громади, які не можуть бути висвітлені іншими службами мовлення» (Broadcasting Service Proclamation, 2007, p. 3635). Найбільше їх зареєстровано в регіонах Південних Націй та Оромо.

Соціальні мережі й інтернет слугують джерелом новин для близько 20% і 19% дорослого населення відповідно. Тут варто зауважити, що станом на початок 2024 року лише близько 19,5% населення Ефіопії (близько 24,8 мільйони) мають доступ до інтернету, хоча ця частка поступово зростає (DataReportal, 2024). Із 2021 року в країні офіційно з'явилися виключно цифрові медіа, яких станом на кінець 2023 рік нараховувалося 57. Найпоширенішою мотивацією використовувати цифрові медіа є розважальний аспект і споживання новин, серед останнього домінують саме новини політичного характеру. Звіт Internews за 2023 рік демонструє, що 24% респондентів споживають інформацію розважального характеру, 22,6% – із політичних питань (Internews, 2023, p. 22–23).

Образ росії в державних медіа Ефіопії. Представлення образу росії в державних медіа Ефіопії за період із 24 лютого 2022 року по 24 жовтня 2024 року було майже виключно позитивним. Так, із нашої новинної вибірки, яка становить 323 новини, 73% подають позитивний образ росії, 19% – нейтральний, лише 8% – негативний. Частка новин, що представляли росію негативно й нейтрально була найвищою саме в лютому-червні 2022 року, тобто спостерігалось здебільшого нейтральне або негативне представлення росії як такої, що розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. Тоді ця частка становила сумарно 56% (36% – нейтрально та 20% – негативно), після чого кількість негативних і нейтральних згадок росії пішла на спад. За перші чотири місяці повномасштабного вторгнення серед висвітлення росії домінувала саме економічна тематична категорія – близько 49% всіх новин, причому 73% з них були нейтральними або негативними, тобто росія поставала як економічно важливий для Ефіопії та, ширше, для країн Африки торговельний партнер, що через початок повномасштабного вторгнення в Україну зазнав санкцій, які завдають шкоди й самій росії, і через підвищення світових цін на продовольство та зниження російського експорту африканським державам. Подальший спад кількості негативно забарвлених новин можна пояснити двома факторами: початок функціонування в липні 2022 року Чорноморської зернової ініціативи й, що важливіше, візит 27 липня 2022 року до Ефіопії сергія лаврова.

Хронологічно, пікова кількість згадок про росію в обраних медіа припадає на кілька періодів:

1. Лютий-березень 2022 року – через початок повномасштабного вторгнення росії в Україну.
2. Липень 2022 року – пояснюється африканськими турне сергія лаврова та його візитом до Ефіопії. Росія постає тут саме як економічний актор (42,8% новин, із яких усі зображують росію позитивно).
3. Липень-серпень 2023 року – саміт «росія-Африка» в Санкт-Петербурзі, який відбувся 27–28 липня та який відвідав прем'єр-міністр Ефіопії Абій Ахмед.

4. Грудень 2023 – ефіопсько-російський бізнес-форум в Аддис-Абебі 20 грудня 2023 року. Серед тематичних категорій тут також домінувало економічне висвітлення образу росії.

5. Травень-червень 2024 року – загальний обмін делегаціями щодо освітньої кооперації, приваблення інвестицій та узгодження співпраці в рамках БРІКС. Тут, відповідно, було найбільш поширеним представлення росії з позицій її ідеологічних засад.

Зважаючи на частоту представлення образу росії залежно від окремої категорії й розглядаючи його складники за весь період із 24 лютого 2022 року по 24 жовтня 2024 року, можемо констатувати, що найчастіше (в 32% випадків) він подавався саме через висвітлення економічних характеристик. Тут варто зауважити, що це передусім стосувалося акценту на економічних наслідках російського вторгнення в Україну, які стали для Ефіопії важкими, про що згадано вище. По-друге, роль відіграє приєднання Ефіопії до БРІКС, її очільники зважали на економічну вигоду чи ризики від такого доєднання й, відповідно, зосереджували увагу на економіках інших членів, зокрема й росії. По-третє, переважно економічний образ зумовлений висвітленням наявних або перспективних двосторонніх аспектів кооперації, зокрема укладенням двосторонніх секторальних угод чи створенням спільних підприємств (наприклад, ефіопська сторона цікавилася співпрацею у сфері ядерної енергетики). Поширеність негативно конотованого економічного образу росії є мінімальною, становить лише 8% від загальної кількості новин цієї тематичної категорії.

Ідеологічна категорія, яка складалася передусім із висвітлення в державних медіа Ефіопії бачення росією своєї ідеологічної позиції на міжнародній арені, зокрема протистояння Заходові й боротьба за мультиполярний світ є друга за поширеністю і становить 20% від усієї кількості новин. Зокрема, це стосується уваги обраних медіа до російських ініціатив просування реформи Ради Безпеки ООН із включенням до неї країн Африки, що висвітлюється лише з позитивного боку (78% новин тут змальовують росію позитивно). З іншого боку, частка негативу, яка становить 11%, стосується представлення російських дій як таких, що трактують намагання росії переформатувати світовий порядок. *Релігія* за цей період не знайшла значного зацікавлення: лише 2%, з чого можна припустити, що на фоні інших цей складник образу росії був абсолютно не важливим, незважаючи на домінантне становище християнства східного обряду серед віросповідань обох держав.

Кожна новина розглянута на наявність чи відсутність *історичної перспективи* двосторонніх російсько-ефіопських відносин при представленні росії в обраних державних медіа, тому ми виокремлювали ті новини, які містили екскурс в історію двосторонніх відносин між державами, причому ми фіксували не міру заглиблення в історичну тематику, а лише її наявність. 36% усіх новин, присвячених росії, містять посилання на історію двосторонніх відносин. Це свідчить про те, що згадки про колишні історичні зв'язки, зокрема часів російської та Ефіопської імперій, певним чином відіграють роль при представленні образу росії в сучасних двосторонніх зносинах, проте не є ключовими. Водночас такі новини в 1,2 раза частіше були схильні подавати її образ як позитивний, у 4 рази рідше – як негативний чи нейтральний. Серед історичних згадок саме релігія є тією тематичним складником образу росії, у якому частка посилань на історію двосторонніх відносин є найвищою. Релігія була історично основою започаткування двосторонніх зносин між державами ще в XIX столітті.

Ми також розглядаємо частку позитивного, негативного й нейтрального представлення образу росії в новинах із наявною та відсутньою історичною перспективою двосторонніх відносин. Варто зауважити, що 90% новин, що містять покликання на історичну перспективу двосторонніх відносин, є позитивними, на відміну від 64% новин у випадку, де вона відсутня. Аналогічно, частка новин, що представляють образ росії негативно й нейтрально, є вищою саме в тих, де відсутня історична перспектива двосторонніх відносин – 37% супроти 11%.

Висновки. Хоча протягом усього періоду повномасштабного вторгнення росії в Україну Ефіопія зберігала абсолютний нейтралітет, це не обмежувало її у відносинах із росією; її офіційна позиція закликала до деескалації та примирення, а агресія сприймалася як віддалений конфлікт. Натомість моменти безпосередньої взаємодії між представниками росії та Ефіопії на високому й найвищому рівнях висвітлювалися найактивніше та найбільш позитивно щодо росії. Вона мала імідж країни, перспективної для нарощення економічної кооперації та близької ідеологічно. Водночас роль історичних зв'язків двосторонніх відносин при представленні росії не була високою, але не може бути відкинутаю абсолютно. Важливішим є те, що такі посилення використовувалися як інструмент підкреслення позитивного образу росії як давнього, а отже, близького партнера.

Перспективним для подальших досліджень нам видається аналіз сприйняття в Ефіопії окремих аспектів продукуюваної росією ідеології, зокрема ролі відносин між радянським союзом і соціалістичною Ефіопією як підґрунтя для формування сучасної зовнішньої політики Ефіопії щодо росії.

References [Список використаної літератури]

- Afrobarometer. (2024). Ethiopians support free media holding government accountable. URL: <https://www.afrobarometer.org/publication/ad801-ethiopians-support-free-media-holding-government-accountable/> [in English]. [Afrobarometer. Ethiopians support free media holding government accountable, 2024. URL: <https://www.afrobarometer.org/publication/ad801-ethiopians-support-free-media-holding-government-accountable/> (дата звернення: 02.02.2025).]
- Broadcasting Service Proclamation, Ethiopia № Proclamation No. 533/2007 (2007) [in English]. [Broadcasting Service Proclamation, Ethiopia № Proclamation № 533/2007, 2007.]
- Ethiopian Press Agency. (2023a, 5 серпня). Ethiopia has maintained a balanced relationship prioritizing its interests – Yasin Ahmad Bagay. URL: <https://press.et/herald/?p=78477> [in English]. [Ethiopian Press Agency. Ethiopia has maintained a balanced relationship prioritizing its interests – Yasin Ahmad Bagay, 2023. URL: <https://press.et/herald/?p=78477> (дата звернення: 02.02.2025).]
- Freedom House (2024). Ethiopia: Freedom on the Net 2024 Country Report. URL: <https://freedomhouse.org/country/ethiopia/freedom-net/2024> [in English]. [Freedom House. Ethiopia: Freedom on the Net 2024 Country Report, 2024. URL: <https://freedomhouse.org/country/ethiopia/freedom-net/2024> (дата звернення: 02.02.2025).]
- Internews. (2023). Ethiopian Digital Media Information Ecosystem Assessment. URL: https://internews.org/wp-content/uploads/2023/08/Ethiopian-Digital-Media-IEA_edited-Final-SinglePage.pdf [in English]. [Internews. Ethiopian Digital Media Information Ecosystem Assessment, 2023. URL: https://internews.org/wp-content/uploads/2023/08/Ethiopian-Digital-Media-IEA_edited-Final-SinglePage.pdf (дата звернення: 02.02.2025).]
- Kiousis, S., & Wu, X. (2008). International agenda-building and agenda-setting: Exploring the influence of public relations counsel on US news media and public perceptions of foreign nations. *International Communication Gazette*, 70(1), 58–75 [in English]. [Kiousis S., Wu X. International agenda-building and agenda-setting: Exploring the influence of public relations counsel on US news media and public perceptions of foreign nations. *International Communication Gazette*. 2008. № 70 (1). P. 58–75.]
- Kunczik, M. (2003). Transnational public relations by foreign governments. In *The global public relations handbook* (pp. 435–460). Routledge [in English]. [Kunczik M. Transnational public relations by foreign governments. *The global public relations handbook*. Routledge, 2003. P. 435–460.]

- Mishyn, O. (2019). Searching for a Ukraine-EU Cooperative Approach Within the Framework of Implementing Policies in Africa. *Ukraine Analytica*, (01 (15)), 46–53 [in Ukrainian]. [Мишин О. Searching for a Ukraine-EU Cooperative Approach Within the Framework of Implementing Policies in Africa. *Ukraine Analytica*. 2019. Вип. 1. Т. 15. Р. 46–53.]
- Moges, M.A. (2022). Post-2018 Media Landscape in Ethiopia: A Review. Center for the Advancement of Rights and Democracy (CARD) Addis Ababa, Ethiopia [in English]. [Moges M. A. Post-2018 Media Landscape in Ethiopia: A Review. Center for the Advancement of Rights and Democracy (CARD) Addis Ababa, Ethiopia, 2022.]
- Moges, M.A. (2024). Freedom of the Press, and Journalism Practices in Times of Uncertainty in the Case of Ethiopia [in English]. [Moges M.A. Freedom of the Press, and Journalism Practices in Times of Uncertainty in the Case of Ethiopia, 2024. DOI: 10.1080/17512786.2024.2410932.]
- Neuendorf, K.A. (2002). The content analysis guidebook. Sage Publication [in English]. [Neuendorf K.A. The content analysis guidebook. Sage Publication, 2002. 234 p.]
- Nkala, S. (2024). No dog in this fight: Interrogating Ethiopia's calculated neutrality towards the Russia-Ukraine war. *Contemporary Security Policy*, 45 (2), 1–13 [in English]. [Nkala S. No dog in this fight: Interrogating Ethiopia's calculated neutrality towards the Russia-Ukraine war. *Contemporary Security Policy*. 2024. Vol. 45. Is. 2. P. 1–13.]
- Olynyk, Y (2016). Ukraine's National Interests in Africa: Factors of Presence and Prospects for Development. *Strategic Priorities*, 38(1), 22–30 [in Ukrainian]. [Олійник Ю. Ukraine's National Interests in Africa: Factors of Presence and Prospects for Development. *Strategic Priorities*. 2016. Vol. 38. Is. 1. P. 22–30.]
- Paradigm Initiative. (2024). LONDA 2023: digital rights and inclusion in Africa. URL: <https://paradigmhq.org/londa-23/> [in English]. [Paradigm Initiative. LONDA 2023: digital rights and inclusion in Africa, 2024. URL: <https://paradigmhq.org/londa-23/> (дата звернення: 02.02.2025).]
- Pardyak, M. (2023). Fighting for Africans' Hearts and Minds in the Context of the 2022 War in Ukraine. *Journal of Central and Eastern European African Studies*, 2 (4), 158–194. <https://doi.org/10.59569/jceas.2022.2.4.182> [in English]. [Pardyak M. Fighting for Africans' Hearts and Minds in the Context of the 2022 War in Ukraine. *Journal of Central and Eastern European African Studies*. 2023. Vol. 2. Is. 4. P. 158–194. <https://doi.org/10.59569/jceas.2022.2.4.182>.]
- Ethiopian Press Agency. (2023b, 23 липня). Russia-Africa Summit: Africa's rise as independent global influence pole. URL: <https://press.et/herald/?p=77579> [in English]. [Ethiopian Press Agency. Russia-Africa Summit: Africa's rise as independent global influence pole, 2023. URL: <https://press.et/herald/?p=77579> (дата звернення: 02.02.2025).]
- Savon, K.V., Savon, E.V., & Savon, K.V. (2020). The categories of brand, image and reputation of the state: a comparative study [in English]. [Savon K.V., Savon E.V., Savon K.V. The categories of brand, image and reputation of the state: a comparative study. 2020. URL: https://savonvoima.fi/wp-content/uploads/2023/05/SV_Annual_Report_2021_web.pdf (дата звернення: 02.02.2025).]
- Skjerdal, T., & Moges, M.A. (2021). The ethnification of the Ethiopian media. Fojo Media Institute and International Media Support [in English]. [Skjerdal T., Moges M.A. The ethnification of the Ethiopian media. Fojo Media Institute and International Media Support, 2021. 60 p. URL: https://www.mediasupport.org/wp-content/uploads/2020/11/The-ethnification-of-the-Ethiopian-media_Feb-2021.pdf (дата звернення: 02.02.2025).]
- Snigyr, O. (2024). Ideological Agenda of Russian Information Influence in Africa. *Foreign Policy Research Institute*. URL: <https://www.fpri.org/article/2024/11/ideological-agenda-of-russian-information-influence-in-africa/> [in English]. [Snigyr O. Ideological Agenda of Russian Information Influence in Africa. *Foreign Policy Research Institute*. 2024. URL: <https://www.fpri.org/article/2024/11/ideological-agenda-of-russian-information-influence-in-africa/> (дата звернення: 02.02.2025).]
- State Media Monitor. (2024). State and Public Media in Sub-Saharan Africa. State Media Monitor – The world's state and public media database. URL: <https://statemediamonitor.com/> [in English]. [Pardyak M. Fighting for Africans' Hearts and Minds in the Context of the 2022 War in Ukraine, 20232024/07/state-media-in-sub-saharan-africa/ [in English]. [State Media Monitor. State and Public Media in Sub-Saharan Africa. State Media Monitor, 2024. URL: <https://statemediamonitor.com/2024/07/state-media-in-sub-saharan-africa/> (дата звернення: 02.02.2025).]
- Tekle, T. (2022). Ethiopia's Abiy calls for diplomacy to end Ukraine crisis. *The East African*. URL: <https://www.theeastafrikan> [in English]. [Tekle T. Ethiopia's Abiy calls for diplomacy to end Ukraine crisis. *The East African*. 2022. URL: <https://www.theeastafrikan> (дата звернення: 02.02.2025).]
- Ethiopian Press Agency. (2024, 5 травня). We highly appreciate Ethiopians' courage, pay tribute to their sacrifice. URL: <https://press.et/herald/?p=95174> [in English]. [Ethiopian Press Agency. We highly appreciate Ethiopians' courage, pay tribute to their sacrifice, 2024. URL: <https://press.et/herald/?p=95174> (дата звернення: 02.02.2025).]

- UNESCO. (2022). Assessment of Media Development In Ethiopia. UNESCO Liaison Office in Addis Ababa. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/assessment-media-development-ethiopia> [in English]. [UNESCO. Assessment of Media Development In Ethiopia, 2022. UNESCO Liaison Office in Addis Ababa. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/assessment-media-development-ethiopia> (дата звернення: 02.02.2025).]
- Zezelew, B., & Nigussie, M.E. (2019). Ethiopia and Russia Relation [in English]. [Zezelew B., Nigussie M.E. Ethiopia and Russia Relation. 2019. URL: <https://www.scholar.afribary.com/works/ethiopia-and-russia-diplomatic-and-historical-relation/read> (дата звернення: 02.02.2025).]

Стаття надійшла до редакції 28.02.2025

Yakovlyev M. V., Sachenko T. O.

International Relations Department

School for Policy Analysis

National University of Kyiv-Mohyla Academy,

Voloska Str., 12/4, Office 305, Building 7, Kyiv, 04070, Ukraine

REPRESENTATION OF RUSSIA IN CONTEMPORARY ENGLISH-LANGUAGE STATE MEDIA OF ETHIOPIA

Summary

This article analyzes how Russia is presented in the Ethiopia's state-owned, English-language media after the beginning of the full-scale Russian invasion of Ukraine. Based on textual data, the authors develop and analyze thematic categories of the representation of Russia in the Ethiopian media, with an emphasis on aspects of economy, religion and ideology, which were identified as key themes. The empirical basis of the study comprises publications from The Ethiopian Herald, owned by the Ethiopian News Agency (ENA – the oldest in the country, operating since 1935, and the most widespread with a network of 36 offices located throughout the country), and Walta Info, owned by Walta Media and Communication Corporate; both media companies are under government control and financed by the federal government of Ethiopia through the ruling “Prosperity Party”. News from all formats (including editorials, columns, etc.) were selected from news websites in which the word “Russia” and/or “Moscow”, “Putin”, “Terekhin” (Russian ambassador to Ethiopia and representative of the aggressor country to the African Union), “Soviet Union” or derivatives thereof were mentioned in the headline or in the text more than three times, for the period from February 24, 2022 to October 24, 2024, as a result of which 323 out of 1029 news publications from this timeframe were analyzed. The article found that the presentation of the image of Russia in the state media of Ethiopia for the period from February 24, 2022 to October 24, 2024 was almost exclusively positive: 73% of the analyzed publications present a positive image of Russia, 19% – neutral, and only 8% – negative. At the same time, the authors note that the share of news that presented Russia negatively and neutrally was highest between February and June 2022 – that is, there was a mostly neutral or negative presentation of Russia as the one that launched a full-scale invasion of Ukraine.

Key words: Africa, Ethiopia, Russia, media, country image.